

tot explicant *ra's al-^cain* com «source: endroit d'où l'eau sort de la terre»; literalment: 'el cap de la deu d'aqueix riu és en aquella muntanya'. Avui és ben usual pertot on es parla àrab. Verdaguer, en el seu diari del *Viatge a Terra Santa*: «de la vall de Hebron a Betlem --- passem a saludar en *Ras-el-Ain*, la imatge de Salomó»: nom que encara serva la memòria del *Fons Signatum* del Càntic dels Càntics (p. 51).

L'àr. *ra's* 'cap' ha servit per formar tota mena de compostos paral·lels, ben coneguts en la Top. i la literatura hispàniques. *Roçalgate* és la forma en què Camões (*Lusiadas* x, 107) i D. de Góis (Cròn. de D. Manuel II, § 31) anomenen el *Ra's al-badd* 'la punta E. de la Península d'Aràbia' a l'Oceà Índic (D. Lopes, *RLus.* xxiv, 266).

HOMONIMS I PARÒNIMS. *Rozalén del Monte*, poble prop de Tarancón (Cuenca), prop de les fonts del riu Bedija, afl. del Riánsares, una de les branques altes del Guadiana; Rambla *Rosalena*, en el p. jud. Requena (*GGRV*, Val. II, 612).

I en el N. del domini cat. arabitzant: *Els Rossellanos*, pda. de Xert (xxviii, 30). En el Priorat: Pou del *Rosalí*, important punt de regatge, te. Cabassers (xii, 11.10): donaria primer *Rosalén* canviat en *-lín* segons l'equació moss. *méjo*, cat. *mig* (MEDIUM) etc. Partint del plural *ra's al-^cuyún* 'cap de les deus', en el te. de Capçanes: el Mas del *Rosalíó* (xiii, 1921); en aquests dos la *s* s'ha canviat en el nostre so *z*, per influència de la família cat. de *rosa*, *roser* etc.; però no en el nom del Toll del *Rosselló*, que és allí prop (xiii, 18.3).

Hem vist a l'art. *Rascanya* que el nom d'aquesta sèquia també pot venir d'un compost de *ain*, comparable a *Ressalany* i els altres.

† Ni Ssiv. ni J. Ribera no ho concreten, però crec que Escolano ja digué alguna cosa així perquè Ribera diu que aquest ja encertà l'etimologia de *Rasalán* (*Dis. y Op.* II, 186).

RESSEC

Nom de les serradores o molines de serrar fusta, a la Vall d'Aran i al Llenguadoc, que des d'allí s'estén esporàdicament a alguns punts de l'extrem Nord del Rosselló i del Pallars. Veg. *DECat* VII, 73a12 ss.; i *PVArGc*, 270b44.

Resta, Cova de ~, V. *Re-* (misc. moss.)

RESTANCA

'Resclosa en un riu o corrent d'aigua': mot sobretot occità, molt viu en el Pirineu, particularment a la Vall d'Aran, sobreixint per la Vall de Boí (*DECat* VIII, 710b5 ss.; *PVArGc*, 266b9-14).

L'Estany de la *Restanca*, en el terme d'Arties, entre el Goelh de Crestada i l'Estany de Mar.

RESELLADOR

Post que interromp l'aigua d'una sèquia o de la canal d'un molí' (*DECat* VIII, 536b38 ss.), amb variants *Restrellador* i *Restall-*. En el Priorat *Mas del řestalladó*, te. del Molar (b54); *Restrellador* a Mall.; *-llaor* a Sueca (537a1-6). I el provinent de la forma més primitiva *estelador* o *estallador*, derivada de *tol-dre* 'llevar, treure', TOLLERE: *Estallador dels Bassols*, a Aitona etc. (536a410 ss.). Més, en els articles *estellador* i *Todolella*.

La Retada, V. *Rates* (5)

Les RETGES i CALA RATJADA

Caseta i partida de les *řéğes*, a la Vall d'Albaida, prop de Bufali (*DECat* VIII, 224a55); Les *řéçes*, a Marqueixanes (ib., lín. 60); i el seu derivat *Es Retxats de Sa Caleta*, nom d'una penya ratllada amb franges de color, a la costa de Maó. Tot són variants de la forma dialectal *retxa* o *retja*, en lloc de *reixa* (*DECat* VII, 224a55-225).

Ve potser d'això el nom de CALA RATJADA? Cala de Mallorca: antiga i avui amb població considerable. Pron.: «a *kálə řəğádə*». Hi vaig fer una enquesta de mar i terra el 1969, assistit per l'amic talassòleg Duran Ordinyana i diversos homes locals.

Pel que fa a l'ETIMOLOGIA difícilment podrem arribar a una resposta prou fundada, no disposant de vella documentació: *AlcM* i *Masc.* (14I45) grafien *Cala Ratjada*, però en el mapa Despuig, font més antiga i de venes més pures, llegeixo *Cala Retjada*. Restem en dubte entre un derivat de *raig* (però en el sentit de 'rai, entramat de fustes per navegar', vist el caràcter coster d'aquest NL i els homònims); o bé de *ratxa* (de vent), o de *retja* (supra), var. de *retxa* 'ratlla'.

Pel fet de tractar-se de NLL de la costa, interessen especialment: Punta *Ratjada*, a la costa d'Eivissa; Cala *Retges*, a la costa de Lluçmajor (m. Despuig), entremig de *Cala Pi* i *L'Estalella* (manca en el m. *Masc.* i en la meva enq.); i Coll del *Ratjat* (Portvendres) o *d'en Ratjat* (Cotlliure), prop de Monner i del Reducte Gonomier, amb l'explicació «és remaleït pel vent» (xxv, 27): doncs, derivat de *ratxa*.

En total, pel conjunt d'aquestes dades, en particular la *Cala Retges* de Lluçmajor i la grafia *Retjada* del m. Despuig: ens inclinem per creure que és derivat del mall. *retja*, probablement en el sentit de 'cala travessada per retxes d'esculls o d'altres roques'.

Retilles, V. *Rates Retorn*, V. *Re-* intensiu *Retruc*, V. *Re-* intensiu *Retruüt*, V. *Re-*, *Ri-* (fluvial) i *Trüüda Retura*, *-ures*, ape. a *Rota*

REU

Nom de dos paratges muntanyencs a l'alt Bergue-